
ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА

УДК 378.016-051:373.2

DOI 10.31654/2663-4302-2020-PP-4-59-67

ORCID.org/0000-0002-0292-689X

Аніщук А. М.

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

У статті розкрито особливості професійної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти в умовах університетської освіти. Виділено різні підходи до фахової підготовки майбутніх педагогів закладу дошкільної освіти, аспекти їх розвитку професійно-особистісних якостей. Здійснено аналіз державних документів, визначено мету, завдання та зміст професійної підготовки, подано перелік компетентностей випускника вищого навчального закладу.

Охарактеризовано ключові поняття "професійна підготовка", "професійна компетентність", виділено компоненти професійної підготовки. Теоретично обґрунтовано основні принципи організації процесу професійної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти. Детально розкрито принцип інтегративності, який забезпечує якісну підготовку педагога і покладений в основу вдосконалення змісту освіти.

Виділено етапи професійної підготовки фахівців дошкільної галузі, освітні технології, розкрито суть компетентнісного підходу, який гарантує високий рівень підготовки конкурентоспроможного фахівця.

Ключові слова: професійна підготовка, професійна компетентність, професійно-особистісні якості, майбутні фахівці дошкільної освіти, освітні технології.

Постановка проблеми. Розвиток сучасної системи освіти в Україні, впровадження державних освітніх і професійних стандартів актуалізують проблему розширення функцій педагога, який повинен виконувати не тільки традиційні виховну і навчальну, а й науково-дослідну, моніторингову, діагностичну, методичну, організаційну та інші функції. Процес модернізації вищої освіти повинен бути спрямований, перш за все, на його демократизацію і гуманізацію, удосконалення якості освіти, і, як наслідок, підвищення конкурентоспроможності випускника вишу на ринку праці.

Зміни в розвитку сучасної освіти, що зумовлені необхідністю інтеграції національної освіти в європейський освітній простір, потребують підготовки педагогічних працівників нової генерації, здатних до особистісного професійного зростання.

У сучасних умовах, коли освіта набуває високого статусу вже зі своєї першої ланки – дошкільної, зростає роль педагога-вихователя. Це викликає потребу в підвищенні вимог до якості підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти до педагогічної діяльності. У педагогічній діяльності важко, а часом і неможливо розвести професійний і особистісний аспекти. Не можна розглядати педагогічну компетентність педагога без зв'язку з розвитком його особистості. Тому головною метою професійної підготовки стає формування і розвиток професійних здібностей і

особистісних якостей майбутніх фахівців, а результатом освіти – оволодіння сукупністю загальнокультурних і професійних компетенцій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти висвітлено у працях сучасних науковців, зокрема, з позиції *компетентнісного* підходу, під яким розуміється спрямованість навчального процесу у вищій школі на формування й розвиток базових, ключових і предметних компетентностей особистості (А. Аронова, Л. Артемова, Г. Беленька, А. Богущ, Н. Гавриш, І. Жадленко, І. Коновальчук, І. Рогальська-Яблонська), *діяльнісного*, що передбачає відбір змісту навчальних предметів з урахуванням специфіки майбутньої професійної (виробничої) діяльності (З. Курлянд, Н. Мирончук, В. Давидова), *інтегрованого* підходу, який забезпечує формування цілісної системи професійних знань, умінь і навичок (О. Вознюк, О. Дубесенюк, Н. Гавриш, Т. Жаровцева, К. Крутій, М. Прокоф'єва), *інтерактивного*, який розглядається в умовах проведення інтерактивного навчання (О. Пометун, Л. Пироженко, Л. Пісоцька), *особистісно орієнтованого* (І. Бех, Н. Ничкало, А. Івершинь), *технологічного*, що передбачає відповідну послідовність операцій із використанням необхідних засобів і створення умов (В. Беспалько, П. Гальперіна, Н. Тализіна, Н. Шуркова) та ін.

Розкрито різні аспекти розвитку професійно-особистісних якостей майбутніх педагогів дошкільної освіти в процесі професійної підготовки: розвиток особистості (Н. Мельник), формування професійної майстерності (Л. Загородня, Ю. Комсенко, Т. Швець), компетентності (О. Чекан), інформаційно-комунікаційної компетентності (І. Таран, І. Тимофєєва), системності професійно-педагогічних знань (Н. Кононенко), професійно-творчого потенціалу (О. Листопад), професійно комунікативної культури мовлення (Л. Мороз-Рекотова), професійної самореалізації (М. Ярославцева).

Дослідження сучасних науковців розкривають і аспекти підготовки майбутніх педагогів дошкільної освіти до роботи з дітьми в закладах дошкільної освіти. Зокрема, підготовка вихователів до організації еколого-дослідницької діяльності дітей у природі (З. Плохій), до економічного виховання дітей (Н. Грама), патріотичного (Л. Савченко, Т. Філімонова), до організації комунікативно-мовленнєвої діяльності дітей старшого дошкільного віку (І. Луценко), конструктивної діяльності дітей (О. Попович), до морально-духовного виховання дошкільників засобами художньої літератури (О. Монке), до соціалізації дітей дошкільного віку (Н. Сайко), до поліфункціонального застосування музики в аудіальному розвитку дошкільника (С. Нечай) та ін. Підготовку фахівців до формування особистісних якостей дошкільників (толерантності, упевненості у собі, відповідальності, доброзичливості, шанобливого ставлення до батька) висвітлено у наукових працях В. Ляпунової, А. Сіренко, Р. Кондратенко, О. Доманюк, А. Курчатова.

Проаналізувавши праці науковців, варто зазначити, що діяльність педагога закладу дошкільної освіти досить специфічна і потребує від майбутнього спеціаліста оволодіння відповідною системою знань та умінь, необхідних для успішної професійної діяльності.

Метою даної статті є висвітлення особливостей професійної підготовки майбутніх фахівців дошкільної галузі в сучасних умовах університетської освіти.

Виклад основного матеріалу. У зв'язку з реформуванням освіти в Україні було прийнято низку законів України: "Про освіту" (2017), "Про вищу освіту" (2019), внесені зміни до закону "Про дошкільну освіту" (2017), затверджено Концепцію розвитку педагогічної освіти (2018). Потреба в професійній підготовці педагогічних працівників закладів дошкільної освіти зумовлює розробку нових підходів до технологій та методик професійної підготовки майбутніх фахівців. У Концепції розвитку педагогічної освіти зазначено, що професійна кваліфікація педагогічного працівника – це визнана в установленому порядку та засвідчена відповідним документом стандартизована сукупність здобутих особою компетентностей (результатів навчання), що дають змогу здійснювати професійну педагогічну діяльність [8, с. 1]. Систему вимог до професійної кваліфікації майбутніх фахівців дошкільної освіти передбачено Стандартом вищої освіти галузі знань 01 "Освіта / Педагогіка" спеціальності 012

"Дошкільна освіта", кваліфікація "бакалавр дошкільної освіти", затвердженого у 2019 році. Згідно з документом, цілями навчання є підготовка фахівців до розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку в закладах системи освіти і сім'ї, здатних розв'язувати складні спеціалізовані завдання, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов із застосуванням теорії і методики дошкільної освіти [16, с. 6]. У даному документі подано перелік компетентностей випускника вищого навчального закладу, а саме, інтегральну компетентність, загальні та спеціальні (фахові компетентності). Формування цих компетентностей відображено в освітньо-професійних програмах. Програми підготовки педагогів містять складники психолого-педагогічної та практичної підготовки, а в багатьох випадках предметної спеціальності, включно з методикою викладання, використанням інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій [8, с. 3].

У процесі підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти потрібно враховувати цілісність процесу дошкільної освіти, який згідно із Законом України "Про дошкільну освіту" спрямований, по-перше, на забезпечення всебічного розвитку дитини дошкільного віку відповідно до її задатків, нахилів, здібностей, індивідуальних, психічних та фізичних особливостей, культурних потреб; по-друге, на формування в дитини дошкільного віку моральних норм, набуття нею життєвого соціального досвіду [6, с. 2].

Професійна підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти розглядається науковцями як багатофакторна структура, важливим завданням якої є набуття кожним студентом фахових компетентностей, особистісних якостей, необхідних у роботі з дітьми, смислу педагогічної діяльності, формування фахової майстерності.

Термін "*професійна підготовка*" у педагогічному словнику тлумачиться як сукупність спеціальних знань, умінь і навичок, якостей особистості, трудового досвіду і норм поведінки, що забезпечують можливість успішної праці за обраною професією [4, с. 262]. Т. Танько під *професійною підготовкою* розуміє систему організаційних та педагогічних заходів, які забезпечують формування в особистості професійної спрямованості, системи знань, навичок, умінь і професійної готовності, що, в свою чергу, визначається як суб'єктивний стан особистості, яка вважає себе здатною і підготовленою до виконання певної професійної діяльності та прагне її виконати [19, с. 34]. Н. Мельник розуміє – як результат комплексного освітнього процесу, що характеризується широтою загального світогляду і високої загальної культури особистості, володінням професійними знаннями з педагогіки, психології, теорії та наукових основ управління; це спроможність вихователя реалізувати свої знання на практиці; це вміння застосовувати весь спектр традиційних та інноваційних методів психолого-педагогічного, соціального дослідження, усього комплексу педагогічних і управлінських умінь [12, с. 60]. Т. Рогова пояснює значення поняття як систему професійно значущих знань, умінь і якостей, форм поведінки, індивідуальних способів виконання професійної діяльності; цілісного науково-професійного мислення; соціальної і професійної позиції, удосконалення професійних здібностей й особистісних якостей [15, с. 300].

Г. Бельська зазначає, що у процесі професійної підготовки фахівців дошкільного профілю важливого значення набуває формування *професійної компетентності*, під якою розуміється здатність педагога розв'язувати задачі професійної діяльності на основі фахових знань і умінь, що інтегруються з розвитком особистісних професійно-значущих якостей, однією з провідних яких є любов до дітей, що поєднується з вимогливістю, емпатією та комунікативністю [2, с. 115].

При організації процесу підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти варто керуватися наступними *принципами*: компетентності, гуманізму, демократизації, педагогічної творчості, проблемності, реалізму, педагогічного саморозвитку, орієнтації на особистість, діалогізації навчання. Н. Суховієнко виділяє основні *дидактичні принципи*, необхідні для підготовки майбутніх вихователів: наукового обґрунтування навчального матеріалу; випереджувального змісту підготовки; розвиваючого потен-

ціалу підготовки та варіативності; інформатизації; інтересу до отримання фахових знань [18, с. 167].

К. Крутій виокремлює *принцип інтеграції*, який розуміється як стан пов'язаності, взаємопроникнення і взаємодії окремих освітніх галузей, що забезпечують цілісність освітнього процесу [10, с. 1]. Н. Якса виділяє *принципи*, на яких має будуватися організація виховної діяльності у виші: гуманізації (створення гуманістичного, демократичного, розвиваючого виховного простору вишу, побудованого на суб'єкт-суб'єктних відносинах); педагогічної підтримки (створення середовища взаємодії); демократизації (відкритість освітнього закладу, перехід до системи, в якій адміністрація, викладачі та студенти стають повноправними, зацікавленими партнерами освітнього процесу); культуровідповідності (сприяє культурному самовизначенню і культурній ідентифікації студента); виховання в дусі патріотизму (усвідомлення відповідальності за благополуччя суспільства); продуктивності (розвиток і збагачення як особистісного, так і професійного досвіду); соціалізації (входження студента в навколишній соціум) [21, с. 12].

Мету професійної підготовки визначають як оволодіння систематизованими знаннями, уміннями, навичками й необхідними особистісними професійними якостями (Н. Кузьміна, Н. Хмель); формування якостей майбутнього педагога (М. Кобзев, В. Страхов); певного типу самостійної людини та кваліфікованого фахівця, підготовленого до включення в стабільне виробниче середовище, що вимагає певних знань і навичок (В. Сластьонін).

А. Чаговець зазначає, що невід'ємною складовою професійної підготовки майбутніх вихователів є формування професійних якостей. Останні виступають одним із найважливіших чинників професійної придатності; вони не тільки побіжно характеризують певні здібності, але й органічно входять до їх структури, розвиваючись у процесі навчання й практичної діяльності [20, с. 101].

В. Ребенок основне завдання професійно-педагогічної підготовки майбутніх фахівців вбачає у підготовці творчих педагогів, здатних самостійно мислити, аналізувати різноманітні методичні й практичні матеріали, альтернативні програми, здійснювати їх відбір і будувати власну роботу у відповідності до сучасних вимог розвитку системи освіти [14, с. 57]. Т. Калужна – в оволодінні певним обсягом теоретичних знань з дисциплін педагогічного циклу, а також практичними вміннями і навичками для роботи з дітьми, формування особистісних якостей [7, с. 34]. На думку М. Солдатенко, основним завданням, яке вирішується в процесі професійної підготовки, є усвідомлення особистістю себе та іншої людини як головної суспільної цінності, розвиток професійної самосвідомості та професійних інтересів майбутніх фахівців [16, с. 190].

Професійна підготовка майбутнього фахівця у вищому навчальному закладі здійснюється у педагогічному процесі і включає в себе наступні компоненти:

- зміст підготовки відповідно до цілей, конкретних завдань та специфіки професійної кваліфікації (зміст підготовки розглядається як мета та результат фахової підготовки у відповідності до освітньо-кваліфікаційного рівня);
- педагог як конструктор та організатор процесу навчання, розвитку і виховання майбутнього фахівця;
- педагогічний інструментарій – методи, прийоми, засоби навчальної взаємодії, організаційні форми навчання;
- суб'єкт навчання як активний учасник навчальної діяльності, результатом якої є особистісне оволодіння професійним досвідом та вміння його творчо застосовувати у майбутній діяльності [3, с. 24].

Враховуючи запити держави у кваліфікованих фахівцях нової формації з конкурентно придатним європейським чи світовим рівнем кваліфікації, змінюється і підхід до визначення змісту фахової підготовки у вищій педагогічній освіті.

Оновлюється зміст навчально-виховної підготовки студентів з педагогічних дисциплін з опорою на сучасні теоретико-методологічні концепції особистісно-діяльнісного напрямку, національну і зарубіжну демократичну педагогічну спадщину, що

дає можливість використати багатий і надзвичайно цінний виховний досвід. Передбачається ознайомлення студентів з альтернативними виховними системами, педагогічними інноваціями. Багаторівнева підготовка спрямовується на вдосконалення й переробку навчальних планів, нормативних курсів, а також вибіркового навчальних дисциплін, які розширюють і поглиблюють зміст певного навчального предмета, і обираються самими студентами відповідно до їхніх інтересів, уподобань і потреб.

Удосконалення змісту підготовки фахівців дошкільної освіти здійснюється в руслі диверсифікації (зміни, різноманітності) змісту вищої освіти, розвитку її безперервності і багатоваріантності. Змістовий компонент професійної підготовки являє собою відносно самостійну область змісту педагогічної освіти, засвоєння якої створює умови для оволодіння особистістю дидактичними аспектами педагогічної діяльності.

На думку Д. Дубініної, якісна підготовка педагога закладу дошкільної освіти включає міждисциплінарну і внутрішньодисциплінарну інтеграцію, реалізацію особистісно-діяльнісного і системного підходів. Під інтеграцією науковець розуміє створення нового цілого на основі виявлених однотипних елементів і частин, у нашому випадку, окремих навчальних дисциплінах. Принцип інтегративності, покладений в основу вдосконалення змісту освіти і має на меті формування у майбутніх педагогів дошкільного профілю цілісного уявлення про предмет, явище, подію у результаті реалізації міжпредметних зв'язків, системи світоглядних, інтелектуальних і моральних цінностей, засвоєння яких забезпечує всебічний розвиток і професійне становлення фахівця відповідно до соціального замовлення суспільства. Інтегративний підхід передбачає одночасно і рівнозначність функціонування трьох освітніх елементів: навчання, виховання, творчого розвитку особистості в їх взаємозв'язку і взаємозумовленості [5, с. 3–4].

Підготовка педагогів дошкільного профілю характеризується наявністю двох способів інтеграції: *горизонтальної та вертикальної*. Перший спосіб пов'язаний з викладанням дисциплін психолого-педагогічного циклу, спрямованих на оволодіння майбутніми педагогами професійними компетенціями, які сприяють пізнанню основ світоглядного відображення дійсності, формуванню умінь і навичок педагогічної діяльності, розширенню творчих здібностей до творчої діяльності. Горизонтальна інтеграція передбачає не просто засвоєння студентами знань і умінь, набутих у процесі вивчення різних психолого-педагогічних навчальних дисциплін, а їх взаємопроникнення, взаємозбагачення, творче переосмислення.

Другий спосіб інтеграції передбачає оволодіння певними професійними компетенціями в процесі вивчення проблеми в рамках роботи факультативу або проблемної групи, що сприяє зростанню самостійності і творчої активності студентів, становлення потреби в професійній самоосвіті і самовдосконаленні. Об'єднання навчальних дисциплін психолого-педагогічного циклу, в процесі їх вивчення за інтегративним принципом сприяє успішній професійній адаптації майбутніх педагогів у сфері педагогічної освіти, їх самовизначенню.

Н. Дубініна виділила *чотири етапи* професійної підготовки фахівців дошкільної галузі: формування базових загальних компетенцій; професійно-спеціалізованих компетенцій; спеціалізованих професійно-педагогічних компетенцій; практико-орієнтованих і науково-дослідних компетенцій [5, с. 5].

Базові, загальнопрофесійні, ключові компетенції майбутнього фахівця дошкільної освіти формуються на початкових етапах навчання. Студенти опановують досвідом навчально-пізнавальної діяльності академічного типу. Цей досвід інтегрується з ознайомчою практикою, метою якої виступає формування у студентів цілісного уявлення про освітній процес сучасного ЗДО і педагога, як головного суб'єкта цього процесу.

Крім вищезазначених підходів, одним з домінуючих виступає компетентнісний підхід. Як зазначає Г. Лежніна [11, с. 14], компетентнісний підхід гарантує високий рівень і результативність високоякісної підготовки фахівця, інші науковці –

В. Антипова, К. Колесина, Г. Пахомова наголошують, що такий підхід сприяє оновленню змісту педагогічної освіти, посилює її практичну орієнтацію [1, с. 57]. Т. Олійник стверджує, що компетентнісний підхід забезпечує спрямованість освітнього процесу на формування та розвиток базових і предметних компетентностей студента, результатом є сформованість загальної компетентності фахівця, що є сукупністю ключових компетентностей [13, с. 69].

Вищезазначений науковець зазначає, що компетентнісний підхід пов'язаний з особистісно орієнтованим і діяльним підходами, оскільки стосується особистості студента й може бути реалізованим і перевіреном тільки в процесі виконання конкретним студентом певного комплексу дій [13, с. 69]. Згідно з особистісно-діяльним підходом до організації навчального процесу в центрі його перебуває студент. Студенти займають активну позицію в навчально-виховному процесі, що дає змогу майбутньому фахівцеві не тільки висловити свою думку, але й реалізувати себе, як творчу особистість.

Для науковців і практиків, які задіяні в освітньому процесі, важливою є проблема розробки та застосування новітніх технологій, які сприятимуть якісному засвоєнню галузевих знань в єдності з індивідуально творчою самореалізацією особистості студента.

В. Кошель, Н. Юрченко виділяють такі *освітні технології* в підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти: предметно-орієнтовані, особистісно орієнтовані, партнерські технології (технологія співпраці), проблемне навчання, інтенсивні технології, застосування кейс-методу, інтерактивні методи навчання [9, с. 37].

Найефективнішими інтерактивними технологіями навчання є проєктивні технології, що забезпечують інтеграцію різнопредметних знань і вмінь з різних видів діяльності; ігрові технології, що формують уміння розв'язувати творчі завдання на основі вибору альтернативних варіантів; тренінгові технології, спрямовані на розвиток творчого мислення, комунікативної, психологічної компетентності студентів.

Висновки. Отже, здійснено аналіз характерних особливостей професійної підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти в сучасних умовах. Ефективність професійної підготовки в умовах університетської освіти забезпечується дотриманням вимог, передбачених Стандартом вищої освіти в дошкільній галузі; впровадженням нових підходів в оновленні освітньо-професійних програм, навчальних дисциплін, що забезпечують формування загальних і фахових компетентностей студента; використанням новітніх освітніх технологій, методів, відповідно до мети і змісту навчання. Застосування компетентнісного, інтегративного, особистісно орієнтованого та діяльнісного підходів забезпечать високий рівень підготовки конкурентоспроможної, творчої особистості майбутнього фахівця дошкільної галузі відповідно до вимог роботодавців.

Література

1. Антипова В. М., Колесина К. Ю., Пахомова Г. А. Компетентностный подход к организации дополнительного педагогического образования в университете. *Педагогика*. 2006. № 8. С. 57–62.
2. Беленька Г. В. Формування професійної компетентності майбутніх вихователів дітей дошкільного віку в умовах університетської освіти. *Наукові записки. Серія "Психолого-педагогічні науки" / за заг. ред. Є. І. Коваленко. Ніжин: НДУ ім. М.Гоголя, 2012. № 4. С. 114–119.*
3. Богінч О. Л. Шляхи вдосконалення системи підготовки фахівців дошкільної освіти. *Педагогічна наука: історія, теорія, практика, тенденції розвитку*. 2008. Вип. 1. С. 23–25.
4. Вишнякова С. М. Профессиональное образование: словарь. Ключевые понятия, термины, актуальная лексика. Москва: НМЦ СПО, 1999. 538 с.
5. Дубинина Д. Н. Профессиональная подготовка педагога как условие развития системы дошкольного образования в Беларуси. URL: <https://elib.bspu.by/bitstream/doc/5465/1/ПРОФЕССИОНАЛЬНАЯ%20ПОДГОТОВКА%20ПЕДАГОГА%20%20КАК-%20УСЛОВИЕ%20РАЗВ.pdf>

6. Закон України "Про дошкільну освіту". URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2628-14/print1359838558319828>.
7. Калюжна Т. Г. Сучасні вимоги до професійної підготовки майбутнього вчителя. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя*. 2013. № 4. С. 32–37.
8. Концепція розвитку педагогічної освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/prozatverdzhennya-konceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>
9. Кошель В. М., Юрченко Н. В. Використання інноваційних технологій для самовдосконалення майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти в професійній діяльності: посібник. 2-ге вид. Чернігів: ТОВ "Чернігівська картонажнополіграфічна фабрика", 2019. 150 с.
10. Крутій К. Л. Інтеграція в дошкільній освіті як інноваційне явище, або що треба знати про інтеграцію? Сайт ukrdeti.com. URL: http://ukrdeti.com/wp-content/uploads/2017/08/Стаття_проф.Крутій-К._Інтеграція.pdf.
11. Лежнина Г. В. Компетентностный подход: теоретический анализ понятия. *Знаменские чтения*. Сургут. 2008. № 3. С. 14–20.
12. Мельник Н. І. Професійна підготовка дошкільних педагогів у країнах Західної Європи: теорія і практика: монографія. Умань: ФОП Жовтий О.О., 2016. 392 с.
13. Олійник Т. С. Реалізація компетентнісного підходу в навчальному процесі на перекладацькому відділенні факультету іноземних мов ТНПУ ім. В. Гнатюка. *Професійні компетенції та компетентності вчителя*: матеріали регіонального наук.-практ. семінару. Тернопіль, 2006. С. 69–71.
14. Ребенок В. М. Особливості фахової підготовки майбутніх учителів URL: [file:///D:/Download/VchdpuP_2013_2_108_56%20\(1\).pdf](file:///D:/Download/VchdpuP_2013_2_108_56%20(1).pdf)
15. Рогова Т. Професійна підготовка студентів у ВНЗ: її ознаки та якість. *Збірник наукових праць "Педагогіка та психологія"*. Харків, 2017. Вип. 56. С. 294–301.
16. Солдатенко М. М. Неперервна освіта як засіб професійного становлення і розвитку фахівця в умовах інформаційно-технологічного суспільства. Стратегія, зміст та нові технології підготовки спеціалістів з вищою технічною освітою. *Вісник Вінницького політехнічного інституту*. 2011. № 2. С. 188–191.
17. Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 01 – "Освіта / Педагогіка", спеціальність 012 – "Дошкільна освіта". Київ, 2019. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/zatverdzeni%20standarty/2019/11/22/2019-11-22-012doshkilna-B.pdf>
18. Суховієнко Н. Модель підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до формування узагальнень у дітей старшого дошкільного віку. *Педагогічний дискурс*. Вип. 22. 2017. С. 164–169.
19. Танько Т. П. Теорія та практика музично-педагогічної підготовки майбутніх вихователів дошкільних закладів у педагогічних університетах: автореф. дис. ... док-р пед. наук: 13.00.04. Харків, 2004. 41 с.
20. Чаговець А. Сучасна професійна підготовка майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів. Теоретичний аспект. *Обрії*. 2015. № 1(40). С. 99–102.
21. Якса Н. В. Основные принципы организации воспитательного процесса в ВУЗЕ. *Научный вестник Крыма*. 2016. 1(1). URL: [file:///D:/Download/osnovnye-printsipy-organizatsii-vospitatelnogo-protsesta-v-vuze%20\(1\).pdf](file:///D:/Download/osnovnye-printsipy-organizatsii-vospitatelnogo-protsesta-v-vuze%20(1).pdf)

Reference

1. Antypova, V. M., Kolesyna, K. Yu. & Pakhomova, H. A. (2006). Kompetentnostnyi podkhod k orhanyzatsyyi dopolnytelnoho pedahohycheskoho obrazovanyia v unyversytete [Competence approach to the organization of additional pedagogical education at the university]. *Pedahohyka – Pedagogy*. 8. 57–62 [in Ukrainian].
2. Bieliienka, H. V. (2012). Formuvannia profesiinoi kompetentnosti maibutnikh vykhovateliv ditei doshkilnoho viku v umovakh unyversytetskoï osvity [Formation of professional competence in the minds of the university education of children of preschool age]. *Naukovi zapysky – Science notes*. Ye. I. Kovalenko (Eds.). Nizhyn: NDU im. M. Hoholia. 4. 114–119 [in Ukrainian].
3. Bohinich, O. L. (2008). Shliakhy vdoskonalennia systemy pidhotovky fakhivtsiv doshkilnoi osvity [Ways to improve the system of training preschool education]. *Pedahohichna*

nauka: istoriia, teoriia, praktyka, tendentsii rozvytku – Pedagogical science: history, theory, practice, development trends. 1. 23–25 [in Ukrainian].

4. Vyshniakova, S. M. (1999). *Professyonalnoe obrazovanye: slovar. Kliuchevye ponyatiya, termyny, aktualnaia leksyka* [Vocational education: a dictionary. Key concepts, terms, current vocabulary]. Moskva: NMTs SPO [in Russian].

5. Dubynyna, D. N. *Professyonalnaia podhotovka pedahoha kak uslovye razvytyia systemy doskolnoho obrazovanyia v Belarusyiu* [Teacher training as a condition for the development of the preschool education system in Belarus]. URL: <https://elib.bspu.by/bitstream/doc/5465/-1/PROFESSYONALNAIA%20PODHOTOVKA%20PEDAHOHA%20%20%-20KAK%20USLOVYE%20%20RAZV.pdf> [in Russian].

6. Zakon Ukrainy "Pro doshkilnu osvitu" [Law of Ukraine "On Preschool Education"]. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2628-14/print1359838558319828> [in Ukrainian].

7. Kaliuzhna, T. H. (2013). *Suchasni vymohy do profesiinoi pidhotovky maibutnoho vchytelia* [Modern requirements for professional training of future teachers]. *Naukovi zapysky Nizhynskoho derzhavnogo universytetu im. Mykoly Hoholia – Scientific notes of Nizhyn State University. Nikolai Gogol*. 4. 32–37 [in Ukrainian].

8. *Kontsepsiia rozvytku pedahohichnoi osvity* [The concept of development of pedagogical education]. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti> [in Ukrainian].

9. Koshel, V. M. & Yurchenko, N. V. (2019). *Vykorystannia innovatsiinykh tekhnolohii dlia samovdoskonalennia maibutnikh vykhovateliv zakladiv doshkilnoi osvity v profesiinii diialnosti: posibnyk* [The use of innovative technologies for self-improvement of future educators of preschool education institutions in professional activities]. (2d ed.). Chernihiv: TOV "Chernihivska kartonazhnopolihrafichna fabryka" [in Ukrainian].

10. Krutii, K. L. *Integratsiia v doshkilnii osviti yak innovatsiine yavyshe, abo shcho treba znaty pro integratsiiu?* Sait ukrdeti.com. URL: http://ukrdeti.com/wp-content/uploads/2017/08/Stattia_prof.Krutii-K._Integratsiia.pdf. [in Ukrainian].

11. Lezhnyna, H. V. (2008). *Kompetentnostnyi podkhod: teoretycheskyi analiz ponyatiya. Znamenskye chtenyia. Surhut*. 3. 14–20 [in Ukrainian].

12. Melnyk, N. I. (2016). *Profesiina pidhotovka doshkilnykh pedahohiv u krainakh Zakhidnoi Yevropy: teoriia i praktyka* [Professional training of preschool teachers in Western Europe: theory and practice]. Uman: FOP Zhovtyi O. O. [in Ukrainian].

13. Oliinyk, T. S. (2006). *Realizatsiia kompetentnisnogo pidkhodu v navchalnomu protsesi na perekladatskomu viddilenni fakultetu inozemnykh mov TNPU im. V. Hnatiuka* [Implementation of the competence approach in the educational process at the translation department of the Faculty of Foreign Languages of TNPU. V. Hnatiuk]. *Profesiini kompetentsii ta kompetentnosti vchytelia – Professional competencies and teacher competencies*. Ternopil [in Ukrainian].

14. Rebenok, V. M. *Osoblyvosti fakhovoi pidhotovky maibutnikh uchyteliv* [Features of professional training of future teachers]. URL: [file:///D:/Download/VchdpuP_2013_2_108_56%20\(1\).pdf](file:///D:/Download/VchdpuP_2013_2_108_56%20(1).pdf) [in Ukrainian].

15. Rohova T. (2017). *Profesiina pidhotovka studentiv u VNZ: yii oznaky ta yakist* [Vocational training of students in higher education: its features and quality]. *Zbirnyk naukovykh prats "Pedahohika ta psykholohiia" – Collection of scientific works "Pedagogy and psychology"*. Kharkiv. 56. 294–301 [in Ukrainian].

16. Soldatenko, M. M. (2011). *Neperervna osvita yak zasib profesiinoho stanovlennia i rozvytku fakhivtsia v umovakh informatsiino tekhnolohichnoho suspilstva. Stratehiia, zmist ta novi tekhnolohii pidhotovky spetsialistiv z vyshchoiu tekhnichnoiu osvitoiu* [Continuing education as a means of professional development and development of a specialist in an information technology society. Strategy, content and new technologies for training specialists with higher technical education]. *Visnyk Vinnytskoho politekhnichnoho instytutu – Bulletin of Vinnytsia Polytechnic Institute*. 2. 188–191 [in Ukrainian].

17. *Standart vyshchoi osvity Ukrainy: pershyi (bakalavrskiy) riven, haluz znan 01 – "Osvita / Pedahohika", spetsialnist 012 – "Doshkilna osvita"* [Standard of higher education of Ukraine: first (bachelor's) level, field of knowledge 01 – "Education / Pedagogy", specialty 012 – "Preschool education"]. (2019). Kyiv. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/zatverdzeni%20standarty/2019/11/22/2019-11-22-012doshkilna-B.pdf> [in Ukrainian].

18. Sukhoviienko, N. (2017). *Model pidhotovky maibutnikh vykhovateliv doshkilnykh navchalnykh zakladiv do formuvannia uzahalnen u ditei starshoho doshkilnoho viku* [Model of

preparation of future educators of preschool educational institutions for formation of generalizations at children of senior preschool age]. *Pedahohichnyi dyskurs – Pedagogical discourse*. 22. 164–169 [in Ukrainian].

19. Tanko, T. P. (2004). *Teoriia ta praktyka muzychno-pedahohichnoi pidhotovky maibutnikh vykhovateliv doshkilnykh zakladiv u pedahohichnykh universytetakh* [Theory and practice of music-pedagogical training of future educators of preschool institutions in pedagogical universities]. *Extended abstract of Doctor's*. Kharkiv [in Ukrainian].

20. Chahovets, A. (2015). *Suchasna profesiina pidhotovka maibutnikh vykhovateliv doshkilnykh navchalnykh zakladiv. Teoretychnyi aspekt* [Modern professional training of future educators of preschool educational institutions. Theoretical aspect]. *Obrii – Horizons*. 1 (40). 99–102 [in Ukrainian].

21. Iaksa, N. V. (2016). *Osnovnye pryntsypy orhanyzatsyy vospytatel'nogo protsessa v VUZE* [Basic principles of organization of educational process in HIGHER EDUCATION INSTITUTION]. *Nauchnyi vestnyk Kryma – Scientific Bulletin of the Crimea*. 1 (1). URL: [file:///D:/Download/osnovnye-printsipy-organizatsii-vospitatelnogo-protsessa-v-vuze%20\(1\).pdf](file:///D:/Download/osnovnye-printsipy-organizatsii-vospitatelnogo-protsessa-v-vuze%20(1).pdf) [in Ukrainian].

Anishchuk A.

Candidate of Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor of the Department of Preschool Education, Nizhyn Mykola Gogol State University, Ukraine

PROFESSIONAL PREPARATION OF FUTURE PROFESSIONALS IN PRESCHOOL EDUCATION

The article reveals the features of professional training future specialists in preschool education in university education. Different approaches to professional training of future teachers of preschool education, aspects of their development of professional and personal qualities are highlighted. The analysis of state documents is carried out, the purpose, tasks and the maintenance of professional training are defined, the list of competences of the graduate of higher educational institution is given.

The purpose of professional training is defined as the acquisition of systematized knowledge, skills, abilities, personal professional qualities necessary for future professional activity.

The key concepts of "professional training", "professional competence" are described, the components of professional training are highlighted.

Vocational training is a system of organizational and pedagogical measures that ensure the formation of a person's professional orientation, system of knowledge, skills, abilities and professional readiness. Professional competence is the teacher's ability to solve professional problems on the basis of professional knowledge and skills that integrate with the development of personal professionally significant qualities.

The basic principles of organization of the process of professional preparation of future specialists of preschool education are theoretically substantiated. The principle of integrativeness, which provides quality teacher preparation and is the basis for improving the content of education, is revealed in detail.

The stages of professional preparation of future specialists are singled out: formation of basic general competencies; professionally specialized competencies; specialized professional and pedagogical competencies; practice-oriented and research competencies. The essence of the competency approach is revealed, which guarantees a high level of preparation of a competitive specialist. Educational technologies in training of the future specialist in preschool education are allocated.

Key words: professional preparation, professional competence, professional personal qualities, future specialists of preschool education, educational technologies.